

KJAK

Kristina Háfoss
Løgtingskvinna fyri Tjóðveldi

Avtakið avtøku av Landsbankanum

45 dagar eru nú eftir til endaligu avtøkuna av Landsbanka Føroya.

Niðurteljingin til 1. apríl og harvið avtøku av hesum grundleggjandi stovni, ið varð stovnaður við lóg fyri 35 árum síðan, er av álvara byrjað.

Men nú fær Løgtingið møguleika at viðgera málið einaferð enn, og at broyta avgerðina um avtøkuna, ið samgongan samtyktið beint fyri jól. Tí Tjóðveldi hevur lagt fyra mál fyri Løgtingið. Lógaruppskot, ið avtaka tær fyra lógarbroytingarnar, ið avtaka Landsbankan 1. apríl 2013.

Fakfeløg, stovnar og arbeiðsgevarafelag ávaraðu

Tað var sanniliga ikki uttan orsök at allir hoyringspartar, herímillum 24 fakfeløg og Føroya Arbeiðsgevarafelag, ávaraðu ímóti at samtykja lógaruppskotini um avtøku av Landsbankanum – uttan felagið fyri peningastovnar-nar.

Allar grundgevingar um sparingar og gjøgnumskygni vórðu í viðgerðini av málinum hartil afturvístar, tí avtøkan kemur mest sannlíkt at kosta

landinum stórar upphæddir og munandi meira enn í dag, og neyðuga gjøgnumskygnið kann skapast uttan avtøkuna. Hartil kemur avtøkan at spjaða alla tað tjóðarbúskaparligu vitanina vit hava í dag, og avtaka einasta óhefta tjóðarbúskaparstovn Føroya.

Veruliga endamálið við avtøkuni

Endamálið við avtøkuni tyktist tí at vera eitt heilt annað, enn tað, ið varð sagt alment frá figgjarmálaráðharrans síðu. Nevnliga at sleppa undan einum óheftum búskaparstovni, ið kemur við búskaparmetingum og –ráðgeving, ið til tíðir kann ganga ímóti landsstýrisfólku-m. Hartil fæst lættari politisk atgongd til stýring og umsiting av fleiri milliardum krónum hjá Samhaldsfasta Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunninum og gjaldføri landsins.

Samhaldsfasti og gjaldføri landsins frá Landsbanka til Jørgen

Tí ætlaða avtøkan av Landsbankanum 1. apríl 2013 merkir m.a. at fylgjandi verður flutt frá óheftum stovni, ið

partarnir á arbeiðsmarknaðinum stjórna, til stovn beint undir landsstýrismanninum í figgjarmálum, Jørgen Niclasen:

- 1) Gjaldførisumsiting landsins (um 2 mia. kr. í tøkum gjaldføri),
- 2) 160 mió. kr. í Tiltaksgrunni Landsbankans,
- 3) skuldarumsiting landsins, og
- 4) Samhaldsfasti Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnurin (við ogn á yvir 900 mió. kr.)

Føroyar gerast veikari og ótryggari

Meðan figgjarkreppan hevur lært øll onnur lond, ið vit samanbera okkum við, at alneyðugt er at styrkja og menna teirra óheftu tjóðarbúskaparligu stovnar, og styrkja teirra ráðgeving og eftirlit við figgjargeiranum, so hevur samgongan valt at Føroyar skulu vera einasta europeiska landið uttan tjóðbanka ella tjóðbankalíknandi stovn.

Farið er so langt sum at taka stig til, at ongin óheftur tjóðarbúskaparligur stovnur skal vera í Føroyum. Harvið verður ongin stovnur, ið m.a. skal tryggja eitt veruligt og

styrkt tjóðarbúskaparligt eftirlit við føroyska figgjargeiranum, og gerast Føroyar hartil enn fátækari tá umræður búskapargreining og ráðgeving framyvir.

Hetta ger okkara samfelag veikari og ótryggari. Gevur sostatt als onga meining.

Hvørjum skal Landsbankaavtøkan tæna?

Fyri at geva Løgtinginum ein møguleika at avtaka avtøkuna av Landsbankanum, eru tí fyra løgtingsmál um at avtaka avtøkuna av Landsbankanum, og at lata umsitingina av Samhaldsfasta Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunninum aftur til Landsbankan og partarnar á arbeiðsmarknaðinum, nú lögð fyri Løgtingið.

Hóast 1. apríl - og harvið endaliga avtøkan av Landsbankanum - nærkast, so er enn møguligt at avtaka avtøkuna.

Ein avtøka, ið ger Føroyar veikari og ótryggari, og sum undir øllum umstøðum verður fyribils, tí Landsbanki Føroya sjálvandi verður endurstovnaður, so skjótt nýggj samgonga verður skipað.

Jákup av Skarði

Hvar endaði fólkaskúla-deildin?

Rembingar, sparingar, ætlanir og broytingar eru í samfelagnum. Men onkur broyting er, ið mær hugar at seta spurnartekin við.

Alt meðan fólkaskúlin hevur nógva umrøðu og er í mongum andgletti, er MMR umskipað, at fólkaskúladeildin ER BURTUR!

Fólkaskúlan hava øll eina meining um - summi við, "svørtum skúla" og 50 ára gomlum royndum - men vit kunnu skjótt semjast um, at fólkaskúlin er rúmið, vit í ávísan mun kunnu mynda komandi ættarliðið, eisini til frama.

Skúlaleiðslur og lærarar hava havt fólkaskúladeildina at venda sær til við ymsum fyrispurningum. Ofta hevur verið víst á, at fólkaskúladeildin var undirmannað, og at alt ov nógvir bóltar vórðu í luftini í senn. Men tey, ið mannaðu fólkaskúladeildina, høvdu eina ávísa vitan um fólkaskúlan.

Hvat ætlar MMR við fólkaskúlanum? Hvønn bata kunnu vit, ið starvast innan fólkaskúlaøkið, hóma í hesi broyting? At strika heitið og leggja ein part undir "Politikkdeild" er eingin frágreiðing! Eru vit eisini í "Stýrisdeild" og "Vitanardeild"? ...og um so er, nær eru vit hvar?

Mentamálaráðið fevnir - tibetur - um allar lærarar og næmingar í fólkaskúlanum. Lat tað verða sligið fast, at hetta økið eig-

ur ONGANTÍÐ at gerast kommunalt!

Men Mentamálaráðið skal eisini hava vitan at bera fólkaskúlan fram, menna og seta krøv til lærarar og næmingar. MMR skal skipa útbúgvingar og eftirútbúgvingar og alt hetta við bestu ynskjum um bestu møguleikar frameftir.

Tey, ið varða av fólkaskúlanum, mugu hava innlit í gerandisdagin í fólkaskúlanum. Tað er trupult hjá fólki, ið hava verið burtur úr skúladegnum í meira enn 5-10 ár, at vita, hvussu skúlin sær út í dag.

Vit eru í eini øgiligari menning innan kt-økið. Samvirknu talvurnar hanga á mongum skúlabrósti, og nú fáa nógvir næmingar eisini teldlar í fangið. Hvør er hugsanin um alt hetta nýggja? Hvørjar tankar og hvørji fyrlit hava starvsfólkini á MMR gjørt sær, at talan ikki bert er um pening at fjálga veitarar, men at vit fyrst og fremst fjálga um undirvísingina? Hvussu tryggja vit okkum føroyskt skúlatilfar - og fjølga um føroyska málið? Hvar er útbúgvingin og eftirútbúgvingin til kt-vørðar?

Broytingarnar sýnast mær at vera í so lítið gjøgnumskoðar. MEN!

Kanska politikkarar og ráðharrar seta alment fram orðini, ið tryggja okkum góðan og mennandi fólkaskúla. KANSKA!

Edmund Joensen
fólkatingsmaður fyri Sambandsflokk

Vil Eidesgaard hava eitt loysingarkabinett?

Ein gamal politiskur telvari hevur leikt ein snildan leik

Gamli formaðurin í Javnaðarflokkinum var farna vikuskifti úti við boðskapinum um, at nú er neyðugt við blokkpolitikki í Føroyum.

Ítøkilig heitir Jóannes Eidesgaard á verandi leiðara í Javnaðarflokkinum, Aksel V. Johannesen, og Høgna Hoydal, formann í Tjóðveldi, um at skipa ein "reyðan blokk".

Endamálið er at fáa til vega ein "vinstravendan

politikk", sum hann tekur til í áhugaverdari og væl skrivaðari tíðargrein í Sosialinum um vikuskiftið.

Reyðar lampur blunka

Flestu munnu vera samd um, at neyðugt er at broyta høggravíðgongda politikkinum hjá ABDH-samgonguni. M.a. skattingin av pensjónum við útgjald er millum átøkini hjá samgonguni, ið vóru betur ógjørð.

Hinvegin eiga reyðar ávaringarlampur at blunka, nú

gamli javnaðarformaðurin mælir til eitt reytt kabinett.

Man veruleikin ikki vera, at Jóannes Eidesgaard vil para Javnaðarflokkin og Tjóðveldi fyri at fáa eitt loysingarkabinett?

Varð settur uttanfyri

Flestu munnu minnast, hvussu táverandi formaðurin í Javnaðarflokkinum afturi í 1998 ferð eftir ferð royndi at koma upp í fullveldissamgonguna.

Javnaðarflokkurin varð tó

settur uttanfyri, og tað hevur gamli formaðurin neyvan gloymt.

Legg til merkis, at CHE-landsstýrið undir leiðslu Jóannes Eidesgaards vildi skerja ríkisveitingina við 117 mió. kr. afturat - og kasta tilsvarendi av vælferð yvir borð.

Sama landsstýrið undir somuleiðslu vildi-nakrar fáar vikur áðrenn heimsfevnandi búskaparkreppan brast á - yvirtaka figgjareftirlitið og figgjjarøkið, sum var bolverkið hjá føroyingum, tá ið

bankar kring verðina, herundir Eik-samtakið, fullu sum dominobrikkar. Eidesgaard skivrar, at Javnaðarflokkurin má ikki vera ov smásárur í ríkisrættarlaga málinum, tá flokkurin fer í "reyða kabinettið" saman við Tjóðveldi. Tað má væl merkja, at loysingarpolitikkurin í CHE-samgonguni í øllum førum skal halda fram.

Vælfærd ella loysing - ikki bæði

Tað verður einki minni enn

ein vanlukka, um Javnaðarflokkurin letur Tjóðveldi koma úr andstøðukuldanum í eitt "reytt kabinett".

Tað er ein søgulig sannroynd, at man fær ikki bæði loysing og vælfærd. Man má velja annað av hesum. Kenni eg javnaðarfólk rætt, velja tey vælfærd fram um loysing.

Tó er áhugavert at síggja, at gamli formaðurin í Javnaðarflokkinum framvegis telvar.